

Bir güllə atılmadan...

Laçın yeni tarixini yaşayır

Azərbaycan xalqının 44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərə böyük mənəvi bağlılığı var. Biz düz 30 il o torpaqların xiffətini çəkmişik, əcdadlarımızın ruhu dolaşan yurd yerlərimizə qayıtmağın həsrəti ilə yaşamışıq. Müzəffər Ordumuzun 44 günlük müharibədə və 23

saatlıq lokal xarakterli antiterror əməliyyatında qazandığı parlaq qələbələr bu həsrətimizə son qoydu. Artıq ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz tam təmin olunub.

Son beş ildə işğaldan azad olunmuş bütün ərazilər böyük quruculuq-abadlıq meydanına çevrilib. Göz önündə yeni bir Qara-

bağ formalaşır - bu ərazilərdə müasir şəhər və kəndlər salınır, iş yerləri yaradılır, tarixi abidələr bərpa olunur. Bütün bunları, həmçinin üçtərəfli Bəyanata uyğun olaraq bir güllə atılmadan azadlığına qovuşmuş Laçın rayonunun təmsalında da izləmək mümkündür.

Kədərli işğal illəri

Azərbaycanın füsunkar guşələrindən biri olan Laçın rayonu ölkəmizin cənub-qərbində, Kiçik Qafqazda yerləşir. Rayonun ərazisi şimaldan Kəlbəcər, cənubdan Qubadlı, şərqdən Xocalı, Şuşa və Xocavənd rayonları, qərbdən isə Ermənistanla həmsərhəddir. Çox təəssüf ki, bu rayonun əhalisi də işğalın ağır fəsadlarını yaşayıb. 1992-ci il mayın 18-də uca dağlar qoynunda qərar tutan və alınmaz qala sayılan Laçın rayonunun, 1993-cü ilin aprelində isə Kəlbəcərin işğal altına düşməsi ilə düşmənin öz istəyinə çatdı. Belə ki, sözügedən rayonların işğal altına düşməsi nəticəsində Ermənistanla keçmiş Dağlıq Qarabağ arasında bir-başa əlaqə təmin olundu.

İşğal altına düşənədək Laçın zəngin təbii sərvətləri, maldarlığın inkişafı üçün geniş imkanları olan bir diyar kimi tanınırdı. İşğal illərində ermənilər Laçında misli görünməmiş vandalizm əməlləri törədiblər və təbii sərvətlərimizi vəhşicəsinə talayıblar. Laçının süqutu doğma Azərbaycanımızın 1835 kvadratmetr ərazisinin, 13745 fərdi

yaşayış evinin, 48 sənaye, 63 kənd təsərrüfatı obyektinin, 101 məktəbin, 5 məktəbdənkənar, 2 məktəbəqədər müəssisənin, 142 səhiyyə, 217 mədəni-maarif, 460 ticarət obyektinin, 30 rabitə qovşağı, peşə məktəbi, xalq teatri, tarix-diyarşınaslıq muzeyinin itirilməsi, on minlərlə ailənin faciəsi ilə

nəticələndi. Ümumi ziyan 7,1 milyard ABŞ dollarına bərabərdir. Rayonda 1992-ci ildə olan 58227 nəfər əhali respublikanın 59 rayon və şəhərində məskunlaşıb. İşğal nəticəsində 267 nəfər laçınlı öldürülüb, 66 nəfər girov götürülüb.

İnsanlar doğma yurdlarına qayıdırlar

Qalib Azərbaycan ərazi bütövlüyünə hərbi-siyasi yolla nail olub. Üçtərəfli Bəyanatın müddəalarına uyğun olaraq Ağdamın, Kəlbəcərin və Laçının bir güllə atılmadan respublikamıza təhvil verilməsi ilə Ordumuzun döyüş meydanında qazandığı şanlı zəfərlər diplomatiya müstəvisində də tədiqini tapmış oldu. İndi Laçın yeni tarixini yaşayır.

Dövlətimizin başçısının müvafiq Sərəncamı ilə təsdiq edilən Böyük Qayıdışla bağlı 2022-2026-cı illəri əhatə edən Dövlət Proqramı işğaldan azad edilmiş torpaqlarımıza yenidən həyatın qaytarılmasında mühüm rolə malikdir. Proqramın əsas hədəfi ilk beşillikdə 34 min 500 ailəni azad edilmiş ərazilərə köçürməkdir. Bu istiqamətdə

sistemli tədbirlər həyata keçirilməkdədir. Zəngilanın Ağalı kəndi Böyük Qayıdışın ilk ünvanı oldu.

Artıq işğaldan azad olunmuş digər ərazilərin sakinləri kimi, laçınlılar da doğma yerlərə köç etməyin sevincini bölüşürlər. Bura ilk köç 2023-cü ilin may ayında reallaşmış. Birinci mərhələdə şəhərə 20 ailə, yəni 97 nəfər köçürülüb. Laçına ilk köç karvanı Bakı şəhərinin Qaradağ rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınmış "Qobu park 3" yaşayış kompleksindən yola salınıb. Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin məlumatına əsasən, ilkin mərhələdə köçürülən ailələr, əsasən, Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, həmçinin Abşeron rayonunda ən ağır şəraitdə yaşayanlar arasında seçilib. Onlar Laçın şəhərində işğaldan əvvəl yaşadıkları və işğala son qoyulduqdan sonra dövlətimizin başçısının göstərişi əsasında aparılan təmir-bərpa işləri nəticəsində tamamilə yenilənmiş və zəruri yaşayış şəraitinin yaradıldığı evlərdə məskunlaşıblar.

Sonrakı mərhələdə Laçına daha bir neçə köç karvanı yola salınıb. Bütövlükdə, birinci mərhələdə Laçıda 4 min insanın məskunlaşdırılması nəzərdə tutulub.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə Böyük Qayıdış proqramında əsas hədəflərdən biri də bura köçən əhəlinin məşğulluğunun təmin edilməsidir. Bu məsələ Laçın rayo-

çə yeni müəssisə işə salınıb. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə 2023-cü il avqustun 26-da açılışı olmuş "Laçın Aqro-Sənaye Parkı" fəaliyyətini genişləndirir. Rayonun Zerti kəndində yerləşən parkda artıq 12 müəssisə fəaliyyət göstərir.

Cari il mayın 27-də Prezident İlham Əliyev sənaye parkında daha bir müəssisənin - "LATİFA" Laçın tikəş fabrikinin açılışında iştirak edib. Fabrikin ümumi dəyəri 1,2 milyon manatdır. Burada gündə 2 min ədəd tekstil məhsulu istehsal olunacaq. Burada ev tekstili, idman dəstləri, eksklüziv geyimlər və digər məhsullar daxildir.

"Laçın Aqro-Sənaye Parkı"nda İlham Əliyevin iştirakı ilə cari il mayın 27-də açılış tədbiri keçirilən müəssisələrdən biri də "PIRSHAGHI" ayaqqabı fabrikinin Laçın filialıdır. Ümumi dəyəri 367,9 min manat olan müəssisə kişi, qadın və uşaqlar üçün ayda 1500 cüt ayaqqabı istehsal etmək gücündədir. Müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş fabrikdə idman və klassik üslubda ayaqqabılar istehsal ediləcək. Müəssisə daxili bazarda satış həyata keçirməklə yanaşı,

hektardan çoxdur. Bu hava limanı Azərbaycanın dəniz səviyyəsindən ən hündürdə yerləşən aeroportudur. Laçın şəhərindən 30 kilometr, Şuşadan 70 kilometr, Kəlbəcərdən isə 60 kilometr məsafədə yerləşən hava limanı Qarabağ və Şərqi Zəngəzur regionlarının nəqliyyat əlaqələrinin gücləndirilməsində mühüm rol oynayacaq.

Azad ərazilərdə üçüncü hava limanı

Yaşayış məntəqələrinin məskunlaşdırılması ilə paralel şəkildə, Laçında həmçinin zəruri infrastruktur qurulur. Qısa müddətdə burada əhəlinin elektrik enerjisinə tələbatını ödəyəcək bir neçə elektrik stansiyası işə salınıb. Müasir yollar çəkilir, tunel və körpülər tikilməkdədir. Bu layihələrin arasında hava limanının inşası xüsusilə mühüm strateji əhəmiyyət daşıyır. Laçın Beynəlxalq Hava Limanının açılış mərasimi 2025-ci il 28 may tarixində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə baş tutub. Bunadək işğaldan azad olunmuş ərazilərdə müasir standartlara cavab verən Füzuli və Zəngilan Beynəlxalq Hava limanları inşa olunmuşdu. Laçın Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsi ilə Azərbaycanın

beynəlxalq hava limanlarının sayı doqquza çatıb.

Tikintisinə 2021-ci ilin avqust ayında başlanılmış bu mühüm infrastruktur obyektinin inşası ən yüksək texnoloji və mühəndislik standartlarına uyğun həyata keçirilib. Qeyd edək ki, hava limanının təməli 2021-ci ildə Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tərəfindən qoyulub.

Hava limanında istənilən tip hava gəmisinin qəbuluna imkan verən, uzunluğu 3 min, eni isə 60 metr olan uçuş-enmə zolağı inşa edilib. Beş min kvadratmetrik terminal binası saatda ən azı 200 səfərinə xidmət göstərmək imkanına malikdir.

Laçın rayonunun Qorçu kəndində dəniz səviyyəsindən 1700 metr hündürlükdə yerləşən hava limanının ümumi ərazisi 130

Əhəlinin məşğulluğunun təmin edilməsi diqqət mərkəzində saxlanılır

nunda da diqqət mərkəzində saxlanılır. İndiyədək burada rayonun iqtisadi potensialı və əmək əmələləri nəzərə alınmaqla bir ne-

istehsal etdiyi məhsulları Avropa ölkələrinə ixrac etməyi də planlaşdırır.